

FNV
Naritaweg 10
Postbus 8456
1005 AL Amsterdam

T 020 58 16 300
F 020 68 44 541

CNV
Ravellaan 1
Postbus 2475
3500 GL Utrecht

T 030 291 39 11
F 030 294 65 44

MHP
Multatulilaan 12
Postbus 575
4100 AN Culemborg

T 0345 85 19 00
F 0345 85 19 15

Postadres Ravellaan 1, Postbus 2475 3500 GL Utrecht

Aan de leden van de Vaste Kamercommissie voor Sociale Zaken en
Werkgelegenheid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Datum
27 maart 2007

Ons kenmerk
133.21.09

Onderwerp

Overgangsmaatregelen vrij verkeer werknemers
MOE landen

Uw kenmerk

Telefoonnr.
020 58 16 527

E-mail

Peter. Koppe@vc.fnv.nl

Geachte dames en heren,

Binnenkort zult u een algemeen overleg hebben met de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over het vrij verkeer van werknemers uit de landen die op 1 mei 2004 zijn toegetroten tot de EU. De vakcentrales zijn ingenomen met de geboekte voortgang in dit dossier. Het komt nu echter aan op een zorgvuldige en bevredigende afronding van dit dossier. Onlangs is het "Kader voor handhaving bij grensoverschrijdende arbeid" tussen het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en sociale partners tot stand gekomen. Hiermee wordt een stap voorwaarts gemaakt om uitbuiting van buitenlandse werknemers tegen te gaan. De Stichting van de Arbeid wijst in het kader erop dat de effectiviteit van het afgesproken beleid in dit kader en de aanbeveling inzake de toepassing van arbeidsvoorwaardelijke regels bij grensoverschrijdende arbeid in Nederland, is *afhankelijk is van de wijze waarop op decentraal niveau deze afspraken worden geconcretiseerd*. Om de handhaving en naleving van wetgeving en CAO te realiseren zijn zowel op centraal niveau als in de sectoren aanvullende afspraken nodig. Daarom verzoeken wij u aandacht te besteden aan de kwesties die hierna worden toegelicht.

1. Inlenersaansprakelijkheid/verantwoordelijkheid voor loonbetaling

De werkgever die via een uitzendbureau, of op andere wijze werknemers met wie hij geen arbeidsovereenkomst heeft, arbeid voor zich laat verrichten, heeft nu geen enkele wettelijke verplichting ten aanzien van de loonbetaling aan deze werknemers. Dit levert in de praktijk problemen op als het uitzendbureau zijn verplichtingen niet nakomt en elders in Europa gevestigd is. Het is vaak onmogelijk om het uitzendbureau op te sporen en er zijn ook vaak problemen met de solvabiliteit van het uitzendbureau. Werknemers kunnen dan nergens terecht om het onbetaald gebleven loon te verhalen. Sinds de opkomst van minder bonafide uitzendbureaus is deze problematiek alleen maar groter geworden, wat overigens al eerder door kamerleden is gesignaleerd. De vrijheid van de werkgever om te kiezen voor het laten

verrichten van het werk door eigen werknemers of door die van anderen mag niet ten koste gaan van zekerheid van de werknemers omtrent de loonbetaling.

Het is daarom van belang de inlener wettelijk aansprakelijk te stellen voor de loonbetaling aan de via een uitzendbureau of op andere wijze aan hem ter beschikking gestelde werknemers. Dit kan eenvoudig bereikt worden door bijvoorbeeld aan artikel 7:616 BW een lid toe te voegen waarin geregeld wordt dat de inlenende werkgever aan wie de werknemer door het uitzendbureau ter beschikking wordt gesteld naast het uitzendbureau aansprakelijk is voor de correcte en tijdige loonbetaling aan de werknemer. Met de nodige politieke wil kan deze wetswijziging snel geëffectueerd worden.

2. Aansprakelijkheid opdrachtgever/aannemer

Op grond van de wet (artikel 7:658 lid 4 BW) is de Nederlandse werkgever aansprakelijk voor bedrijfsongevallen en de veiligheid van ingeleend personeel. De werkgever is echter niet aansprakelijk als hij werkzaamheden op basis van een aannemings- of opdrachtovereenkomst volledig uitbesteedt aan een ander die voor de uitvoering van die werkzaamheden zijn eigen werknemers inschakelt, zelfs niet als het gaat om een deel van de tot de eigen bedrijfsvoering te rekenen werkzaamheden. In de praktijk is al in een aantal gevallen gebleken dat deze vorm van uitbesteding van bedrijfseigen werkzaamheden tot (dodelijke) ongevallen kan leiden (zie de brief van de Staatssecretaris van 16 februari jl. met kenmerk ARBO/A&V/2007/2753).

Opmerking verdient dat artikel 19 Arbeidsomstandighedenwet voor werkzaamheden binnen één bedrijf of inrichting voor deze gevallen al in een gezamenlijke publiekrechtelijke verantwoordelijkheid van de opdrachtgever/aanbesteder en de opdrachtnemer/aannemer op het gebied van de arbeidsomstandigheden voorziet. Ook wordt de wettelijke inlenersaansprakelijkheid van artikel 7:658, lid 4 in de rechtspraak soms ruim uitgelegd¹.

Maar dit leidt er niet toe dat in deze gevallen sprake is van voldoende rechtszekerheid over de civielrechtelijke aansprakelijkheid. Daarom vinden de vakcentrales het van belang dat de wet zelf de opdrachtgever/aanbesteder aansprakelijk stelt voor de schade die de werknemer van de opdrachtnemer/aannemer lijdt in de uitoefening van zijn werkzaamheden die te rekenen zijn tot de eigen bedrijfsvoering van de opdrachtgever/aanbesteder. Een bouwbedrijf dat onderaannemers inhuurt ten behoeve van bouwwerkzaamheden dient ook een wettelijke zorgplicht op het gebied van de arbeidsomstandigheden te hebben ten aanzien van de werknemer van de onderaannemers. Dit geldt weer niet voor een advocatenkantoor dat een schildersbedrijf inhuurt om de buitenkant van het kantoor te schilderen, omdat het hier niet gaat om de kernactiviteiten van het advocatenkantoor.

De uitbestedende ondernemer is nu evenmin verantwoordelijk voor de correcte uitbetaling van de lonen aan werknemers die op basis van een aannemings- of opdrachtovereenkomst zijn tewerkgesteld voor het verrichten van werkzaamheden die behoren tot de eigen bedrijfsvoering van de ondernemer. De Vakcentrales vinden dat ook hier geldt dat de vrijheid van de ondernemer om een deel van zijn bedrijfseigen werkzaamheden te laten verrichten door werknemers van derden niet ten koste mag gaan van de zekerheid van de werknemers omtrent de loonbetaling.

¹ Zie bijvoorbeeld arrest van de Hoge Raad van 18 november 2005 (Grevenstette/Van Oel), waarin aansprakelijkheid is aangenomen voor onderaannemers.

3. Opmerkingen bij het samenwerkingskader Sociale Zaken en Werkgelegenheid – Sociale partners

De vakcentrales wijzen er op dat het samenwerkingskader *op zichzelf* geen vrijbrief vormt voor het in alle sectoren doen vervallen van de werkvergunning voor de MOE landen. Daarvoor is per sector vereist dat het flankerend beleid op sectorniveau in voldoende mate gestalte heeft gekregen. In het samenwerkingskader is het belang van afspraken op sectoraal niveau duidelijk aangegeven. Ook merken wij op dat het kader voor alle sectoren geldt, dat wil zeggen, ongeacht of de WAV-tewerkstellingsvergunningsplicht al is opgeheven. Immers, ook bij WAV-vergunningplichtige arbeid is een gezamenlijke inzet in de handhaving van arbeidsvoorwaardelijke regels nodig. Voorts vinden de vakcentrales dat Nederland nog tekortschiet in de naleving van de Detacheringsrichtlijn wat betreft de voorlichting van buitenlandse dienstverleners en hun gedetacheerde werknemers (artikel 4, lid 3); zie dienaangaande STAR-brief aan Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 11 september 2006 (AC/2605).

4. Opheffen overgangsmaatregelen en gevolgen voor de arbeidsmarkt

De vakcentrales hebben herhaaldelijk aandacht gevraagd voor de effecten die de groei van het aantal MOE arbeidsmigranten op de Nederlandse arbeidsmarkt kan hebben. De toenmalige Staatssecretaris heeft sinds 1 mei 2006 in feite een groot deel van de arbeidsmarkt al opengesteld voor de MOE werknemers. De CWI cijfers tonen aan dat het aantal MOE werknemers in 2006 bijna is verdubbeld ten opzichte van 2005. Ook het aantal notificaties is enorm gestegen. Met het wegvallen van de tewerkstellingsvergunning verdwijnt het inzicht in de omvang van de migratie uit de MOE landen. Werkgevers dringen aan op snelle openstelling van de grenzen om de vele vacatures te helpen invullen. Tegelijkertijd constateren wij dat grote groepen uitkeringsgerechtigden en andere traditionele doelgroepen nog steeds grote moeite hebben aan het werk te komen. Er is dus alle reden om afspraken te maken om de participatie te bevorderen. Wij willen grootschalige inzet van arbeidsmigranten in bepaalde sectoren, of meer concreet, in specifieke beroepen en functies binnen die sectoren, zonodig op sectorale tafels kunnen bespreken. Immers, juist in die sectoren zouden er ook kansen kunnen zijn om het binnenlandse potentiële arbeidsaanbod beter aan te boren. De basis daarvoor is het kunnen beschikken over betrouwbare cijfers en arbeidsmarktrelevante informatie. De overheid dient dit te faciliteren. Wij herhalen daarom het verzoek aan uw Kamer om te gaan hoe ook na openstelling van de arbeidsmarkt, tot maximaal 2011 als de overgangstermijn definitief zal zijn afgelopen, inzicht kan worden behouden in de aantallen in Nederland werkzame MOE personen en in welke sectoren, beroepen en functies zij werkzaam zijn. Het is op voorhand niet de bedoeling om die meetresultaten vervolgens te gebruiken om hernieuwde sluiting van grenzen te kunnen bepleiten.

5. Huisvesting

In het samenwerkingskader zijn afspraken neergelegd die de huisvesting van tijdelijke arbeidsmigranten betreffen. Die afspraken moeten de komende tijd worden op decentraal/ regionaal niveau moeten nader worden ingevuld. Uit de brief van de G4 over de materie (13 maart aan de Tweede Kamer) maken wij op dat die decentrale afspraken nog niet zijn gerealiseerd. Gemeenten zijn dus met ons van mening dat het landelijk geformuleerde

Datum

22 maart 2007

Ons kenmerk

133.21.09

Pagina('s)

4 van 4

flankerend beleid pas effectief is indien dit op decentraal niveau tot nadere afspraken heeft geleid. Op deze plaats betuigen wij verder steun aan de aangenomen motie 30800 XI, nr. 47 (VROM) waarin de regering wordt opgeroepen om resultaatafspraken te maken met woningcorporaties over de te leveren prestaties in het bouwen van passende (kamer) huisvesting voor tijdelijke arbeidsmigranten.

6. Resumerend

De handhaving en naleving van de arbeidsvoorwaarden voor een bijzonder kwetsbare groep werknemers heeft voor de vakcentrales de hoogste prioriteit. In deze brief hebben wij enige aandachtspunten geformuleerd die kunnen bijdragen aan een spoedige afronding van dit dossier. Op dit moment lijkt een ongeclausuleerde openstelling van alle sectoren nog voorbarig. Het is zaak de hier geschetste kwesties *nu* afdoende te regelen zodat de tewerkstellingsvergunning afgeschaft kan worden en er niet verder met de invoeringsdatum geschoven hoeft te worden.

Hoogachtend,

Wilna Wind

Federatiebestuurder FNV

Rienk van Splunder

Vice Voorzitter CNV

Drs. Eddy Haket

Bestuurslid MHP